18/05/2020

“Και μη εισενέγκης ημάς εις πειρασμόν”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

Ένα ἀπὸ τὰ αἰτήματα τὰ ὁποῖα ἀπευθύνουμε καθημερινὰ στὸν οὐράνιο Πατέρα μας, σύμφωνα μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴ προσευχή, εἶναι τὸ «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ»[1]. Εἶναι μία ἱκεσία ποὺ ἀπευθύνουν οἱ πειραζόμενοι πιστοὶ πρὸς τὸν δυνάμενο «ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι»[2].

Θὰ ἤθελα, λοιπόν, κατ’ αὐτὴν τὴ σημερινὴ ἡμέρα, νὰ ἀπευθύνω λόγο παρακλήσεως καὶ παρηγοριᾶς σὲ ὅλους σας. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα εἶναι ἑόρτια, καθὼς ἔχουμε τὴ δυνατότητα καὶ πάλι, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἀποχῆς ἀπὸ τὸν ἐκκλησιασμό μας καὶ μάλιστα κατὰ τὶς μεγάλες ἡμέρες τῆς πίστεώς μας, ὅπως ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Πάσχα, νὰ ἐκκλησιαστοῦμε καὶ νὰ ζήσουμε τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἔστω καὶ μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ τῆς πολιτείας.

Πρώτον. Τί εἶναι οἱ πειρασμοὶ τοὺς ὁποίους συχνὰ συναντοῦμε στὴ ζωή μας;

Πειρασμὸς σημαίνει μία δοκιμασία, ἕνα ἐρέθισμα ἢ μία κατάσταση πού μᾶς ἐκθέτει στὸν κίνδυνο τῆς ἁμαρτίας ἢ ἀκόμη ποὺ θέτει σὲ δοκιμασία τὴ θέλησή μας ἢ τὴν ὑγεία μας, ἀλλὰ ταυτόχρονα φανερώνει τὴ σταθερότητα καὶ τὶς προτιμήσεις μας. Εἶναι μία ἀναπόφευκτη πραγματικότητα γιὰ τὸν καθένα μας, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν

μπορεῖ κανεὶς νὰ διαφύγει, ἀφοῦ ὁ βίος μας δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἕνα «πειρατήριο», κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Προφήτου Ἰὼβ : «πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς»[3].

Οἱ κατηγορίες τῶν πειρασμῶν εἶναι δύο. Ἀρχικά, ὑπάρχουν αὐτοί οἱ ὁποῖοι μᾶς ὁδηγοῦν στὴν πτώση καὶ στὴν ἁμαρτία, ἀφοῦ ἡ διάνοιά μας ρέπει καὶ εἶναι προσηλωμένη ἐπιμελῶς στὸ πονηρὸ ἐκ τῆς νεότητος αὐτοῦ[4]. Ἡ δεύτερη κατηγορία πειρασμῶν εἶναι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τὸ φυσικὸ κακό. Τέτοιοι πειρασμοὶ εἶναι ὁ πόνος, ἡ θλίψη, ὁ θάνατος, οἱ διάφορες θεομηνίες, οἱ λοιμικὲς ἀσθένειες καὶ ὅλες οἱ ἄλλες καταστάσεις, τὶς ὁποῖες καθημερινὰ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσουμε. Ἔτσι, κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῶν τῶν πειρασμικῶν γεγονότων, ὁ πιστὸς δοκιμάζεται προκειμένου νὰ μορφώσει ἕναν σταθερὸ καὶ γνήσιο χριστιανικὸ χαρακτήρα. Ἄλλωστε, αὐτὴ ἡ στάση σηματοδοτεῖ τὴν πνευματική μας πορεία.

Δεύτερον. Ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς δὲν ξέφυγε οὔτε ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, μὲ τὴν οὐσιαστικὴ ὅμως διαφορὰ ὅτι οἱ πειρασμοὶ ἦταν ἐξ ὁλοκλήρου ἐξωτερικοὶ καὶ δὲν εἶχαν καμιὰ ἐσωτερικὴ προέλευση ἢ ὑποστήριξη. Γι’ αὐτό, ἡ προσβολὴ ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔφερε στὸν Χριστὸ καμία ἀμφιταλάντευση. Ἄλλωστε, ἡ ἀπάντηση τοῦ Χριστοῦ στὶς δελεαστικὲς προτάσεις τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὰ ἱερὰ κείμενα : «ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ»[5].

Οἱ πειρασμοὶ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸν Θεό, γι’ αὐτὸ καὶ Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς προφυλάξει. Ὁ Δημιουργὸς οὐδέποτε ἐπιθυμεῖ τὶς σατανικὲς ἐπιθέσεις, πολὺ δὲ περισσότερο τὶς πτώσεις ποὺ συχνὰ ἀκολουθοῦν. Εἶναι χαρακτηριστικὸς στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος : «Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα»[6]. Παρ’ ὅλα αὐτά, ὁ Θεὸς δὲν ἐπεμβαίνει στὴν κατάργηση τῶν πειρασμῶν, διότι σέβεται τὴν ἐλευθερία μας. Διαφορετικά, θὰ χάναμε τὸ προνόμιο νὰ ἐπιλέγουμε μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ, καὶ συγχρόνως νὰ ἀποκομίζουμε ὡς ἔπαθλο τῆς ἐλευθερίας μας τὴν εὐλογία καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Κάθε εἶδος δοκιμασίας, λοιπόν, εἶναι ἕνα μέσο ἐνδυναμώσεως τοῦ χαρακτήρα μας, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀρετὴ χωρὶς τὴν παρουσία τῶν πειρασμῶν : «Ἔπαρον τοὺς πειρασμοὺς καὶ οὐδεὶς ὁ σωζόμενος»[7]. Γι’ αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν τοὺς καταργεῖ, ἀλλὰ τοὺς ἐπιτρέπει μέχρι τοῦ ὁρίου ποὺ ἐμεῖς μποροῦμε νὰ ὑπομείνουμε.

Ἀποκαλυπτικὸς εἶναι στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ πολύπαθος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος : «Δὲν ἐμποδίζει ὁ Θεὸς τοὺς πειρασμούς, ὅταν ἔρχονται. Πρῶτα μὲν γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ἔχεις γίνει πολὺ ἰσχυρότερος. Ἔπειτα, γιὰ νὰ παραμείνεις ταπεινὸς καὶ νὰ μὴν ὑπερηφανευθεῖς ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν δωρεῶν. Ἀκόμη, ὥστε ἐκεῖνος ὁ πονηρὸς δαίμονας νὰ πληροφορηθεῖ ἀπὸ τὴ δοκιμασία τῶν

πειρασμῶν ὅτι τὸν ἐγκατέλειψες ἐντελῶς καὶ ἀπομακρύνθηκες ἀπὸ αὐτόν. Τέταρτον, γιὰ νὰ γίνεις ἔτσι ἰσχυρότερος καὶ ἀνθεκτικότερος καὶ πέμπτον, γιὰ νὰ λάβεις σαφῆ ἀπόδειξη τῶν θησαυρῶν πού σοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ»[8]. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο στὴν περίπτωση τῶν πειρασμῶν εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τὸν πειραζόμενο πιστό. Ἔτσι, ἐκεῖ ποὺ ὀργώνει ὁ ἐχθρός της πίστεως, δηλαδὴ ὁ διάβολος, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς σπέρνει τὸν δικό του σπόρο. «Εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐγκαταλειφθεῖ ποτὲ ἀπὸ τὸν Θεὸ αὐτὸς ποὺ δείχνει προθυμία, φροντίζει γιὰ τὴ σωτηρία του καὶ προσφέρει ὅλα ὅσα ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτόν... Ὅταν δεῖ δηλαδὴ ὁ Θεὸς ὅτι τὸ φορτίο εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὴ δύναμή μας, ἁπλώνει τὸ χέρι του καὶ μᾶς ἀνακουφίζει ἀπὸ τὸν πειρασμὸ»[9].

Οἱ λόγοι, βέβαια, γιὰ τοὺς ὁποίους ἔχουμε τὴν παρουσία τῶν πειρασμῶν, εἶναι παιδαγωγικοί, εἶναι ἀκόμη λόγοι φανερώσεως τῆς σταθερότητας καὶ τῆς ἐμμονῆς μας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ λάμψει ἀκόμη ἡ ὑπομονή μας, ὅπως ἀκριβῶς στὴν παροιμιώδη ἀβραμιαία πίστη καὶ στὴν ἀξιοθαύμαστη ἰώβειο ὑπομονή, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέπει τὴν παρουσία αὐτῶν τῶν δύσκολων καταστάσεων.

Τρίτον. Ἕναν τέτοιο πειρασμὸ μὲ τὴν παρουσία τῆς λοιμικῆς ἀσθενείας, ἀντιμετώπισε ὁ πλανήτης μας, ἡ πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκριτικὴ καὶ πολύπαθη περιοχή μας, ἰδιαίτερα δὲ στὸ μέσο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ ἐν συνέχειᾳ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καὶ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

Δὲν μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκκλησιαστοῦμε, νὰ ζήσουμε ὅπως τὰ προηγούμενα χρόνια τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ὄχι συναισθηματικά, ἀλλὰ βιωματικά, σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας.

Δὲν ἀσπαστήκαμε τὸν Ἐσταυρωμένο Κύριό μας, οὔτε τὸν Ἐπιτάφιο.

Δὲν χαρήκαμε τὴν λαμπροφόρο Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Σιώπησαν ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Ζήσαμε στιγμὲς τρομοκρατίας, σὰν νὰ βρισκόμασταν κάτω ἀπὸ ἕνα διαφορετικὸ καθεστὼς τὸ ὁποῖο οὐδέποτε φιλοξενήθηκε στὸν τόπο μας.

Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο, δὲν κοινωνήσαμε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ δὲν πήραμε μέσα μας τὴν ἀθάνατη τροφή, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου μας.

Ὅμως, τοῦτο ἔγινε, ὅπως σημειώνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, «ἀπό ἀγάπη πρός τούς συνανθρώπους μας καί ἀπό σεβασμό πρός τό πολύτιμο ἀγαθό τῆς ὑγείας καί τῆς

διατήρησης τῆς ζωῆς». Καὶ ἀκόμη, ἡ Ἐκκλησία δὲν μποροῦσε νὰ μείνει «στωικά ἀδιάφορη ἐνώπιον αὐτῆς τῆς παγκόσμιας ἀγωνίας. Ἀνθρώπινες ζωές χάνονται. Γι᾽ αὐτό καί συστοιχήθηκε μέ τήν εἰδική ἐπιστημονική ὁμάδα γιά τήν προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν συναθροίσεων».

Ταπεινώθηκε ἡ Ἐκκλησία ἕως ἐσχάτων. Ὅμως, σκέπασε τὰ παιδιά της μὲ τὸ ράσο τῶν Κληρικῶν της, ὅπως εἶπε χαρακτηριστικὰ κι ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης. Ὅπως δέχθηκαν τὰ ὦτα τοῦ Χριστοῦ τὶς ἀσεβεῖς βλασφημίες, ἔτσι δεχθήκαμε κι ἐμεῖς κατ᾽ αὐτὲς τὶς ἡμέρες τὶς ἀσεβεῖς, προσβλητικὲς καὶ ὑβριστικὲς ἀπόψεις ποὺ ἐξέφρασαν ὁρισμένοι γιὰ τὸ θεοσύστατο Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὸ βιωματικὸ εὐχαριστιακὸ γεγονὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς ἴδιας τῆς ὑπάρξεώς μας. Κανεὶς μέχρι σήμερα, στὰ 2000 χρόνια τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας, δὲν μολύνθηκε ἀπὸ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, οὔτε ἀκόμη ἀπὸ τὴν κατάλυση τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου, ἀλλὰ καὶ ποτὲ κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ ἐκφράσει τέτοιου εἴδους ἀπόψεις.

Τὶς θέσεις μου τὶς γνωρίζετε ἀπὸ τότε ποὺ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μὲ ἔφερε κοντά σας. Ἡ Θεία Λειτουργία γίνεται μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κοινωνήσουμε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Δὲν νοεῖται Θεία Λειτουργία, χωρὶς τὴν παρουσία τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Τιμίου Σώματος καὶ τοῦ Τιμίου Αἵματος. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος πιστεύει στὴν Ἀνάσταση, αὐτὸς συγχρόνως βιωματικὰ συμμετέχει στὸ Μυστήριο τῆς Ἀναστάσεως, ποὺ εἶναι ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ὅλα αὐτὰ πέρασαν, ἀφήνοντας μία πικρία μέσα στὴν καρδιά μας. Ὅμως, ὡς Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, θὰ πρέπει νὰ τὰ ξεπεράσουμε διὰ τῆς πίστεως καὶ νὰ κοιτάζουμε πάντοτε τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, «ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν»[10], ὅπως μας συστήνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἰδιαιτέρως ἐμεῖς ποὺ κατοικοῦμε στὴν Καστοριὰ καὶ ζήσαμε δύσκολες καταστάσεις, θὰ πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ εὐγνωμονοῦμε τὸν Κύριό μας, γιατί δὲν μᾶς ἄφησε νὰ πειρασθοῦμε πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μας καὶ νὰ Τὸν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἐνισχυτικὴ παρουσία Του.

Νὰ εὐχαριστοῦμε καθημερινὰ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο γιὰ τὴν προστασία της καὶ τὴ βοήθειά της, καθὼς καὶ τὸ νέφος τῶν τοπικῶν μας Ἁγίων, ποὺ βρίσκονταν ἀνὰ πάσα στιγμὴ δίπλα μας μὲ τὶς δραστικότατες πρεσβεῖες τους στὸ θρόνο τῆς Θείας Μεγαλωσύνης.

Νὰ μνημονεύουμε τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτὸ καὶ ἤδη βρίσκονται στὴν ὁλοφώτεινη Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Νὰ εὐχαριστήσουμε τοὺς ἰατροὺς καὶ τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ ποὺ στάθηκαν

ἀρωγοὶ σὲ ὅλους μας κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἐπιδημίας.

Νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας, ἀκόμη, τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα συστήνουν οἱ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες τῆς πολιτείας. Γιὰ τὰ περὶ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ, οἱ ὑπεύθυνοι τῶν Ἱερῶν Ναῶν θὰ ἀναρτήσουν τὶς σχετικὲς ὁδηγίες, οἱ ὁποῖες ἤδη ἔχουν ἀναγνωστεῖ καὶ δημοσιοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Μητροπόλεώς μας.

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις, σᾶς ἀσπάζομαι ὅλους στὸ ὄνομα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σᾶς εὔχομαι ὑγεία καὶ δύναμη καὶ ποτὲ νὰ μὴν ζήσουμε ξανὰ αὐτὲς τὶς δυσάρεστες καταστάσεις.

Μη φοβείσθε!

Χαίρετε!

Να έχετε πάντοτε τη χαρά της Αναστάσεως μέσα στον χώρο της καρδιάς σας!

Χριστός ανέστη, αληθώς ανέστη!

[1] Μτθ. 6,13.

[2] Β’ Πετρ. 2,9.

[3] Ἰώβ. 7,1.

[4] Γεν. 8,21.

[5] Μτθ. 4,10.

[6] Ἰακ. 1,13.

[7] Ἀποφθέγματα τῶν Ἁγίων Γερόντων, Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου, PG 65,77.

[8] Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ὁμιλία ΙΓ’ εἰς Ματθαῖον, ΕΠΕ 9,406.

[9] τοῦ ἰδίου, Εἰς τὸ “Κύριε, οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ”, ΕΠΕ 8Α,494.

[10] Ἑβρ. 12,2.